

UŽ ŠIŲ LYGŲ PLITIMĄ ATSAKOME PATYS

Lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI) dažniausiai užsikrečiama nesaugių lytinių santykių (vaginalinių, oraliųjų arba analinių) metu.

Dauguma LPI (sifilis, gonorėja, chlamidiozė ir kt.) yra pagydomos. Virusų sukeltos infekcijos (ŽIV infekcija, herpesas, genitalijų karpas ir kt.) yra lėtinės ir neišgydomos, tačiau jų eigą galima kontroliuoti. Užsikrėtus LPI, ligos požymiai ne visada atsiranda iš karto. Kartais jie pasireiškia po savaitės, mėnesio ar ilgesnio laiko, o kartais požymių visai nebūna.

Pagrindiniai LPI simptomai:

- išskyros iš šlapimo – lyties organų (moterims jų pagausėja), jų spalva įvairi – nuo geltonai žalsvos iki permatomos;
- skausmingas ar deginantis jausmas šlapinimasis;
- baltos apnašos varpoje, vaginoje ar burnoje;
- bėrimai lyties organų srityje;
- padidėję kirkšnių limfmazgiai;
- skausmingumas kapšelyje, pilvo apačioje;
- kraujo pasirodymas po lytinių santykių.

Visai negydomos ar netinkamai gydomos ligos gali sukelti ilgalaikius, ar net nepranykstančius sveikatos pakitimus, pvz., nevaisingumą.

Kai kurios LPI gali neturėti simptomų, todėl jas tiksliai diagnozuoti galima tik specialiais tyrimais. LPI tyrimui atlikti imamas mėginys (paimama išskyra) iš varpos, vaginos ar gimdos kaklelio, kartais iš burnos, išeinamosios angos. Kai kurioms infekcijoms (pvz. sifilio, ŽIV ir kt.) išsiaiškinti imamas kraujas iš venos. Dėl tyrimų rekomenduojama kreiptis į savo šeimos gydytoją, gydytoją dermatovenerologą, gydytoją ginekologą.

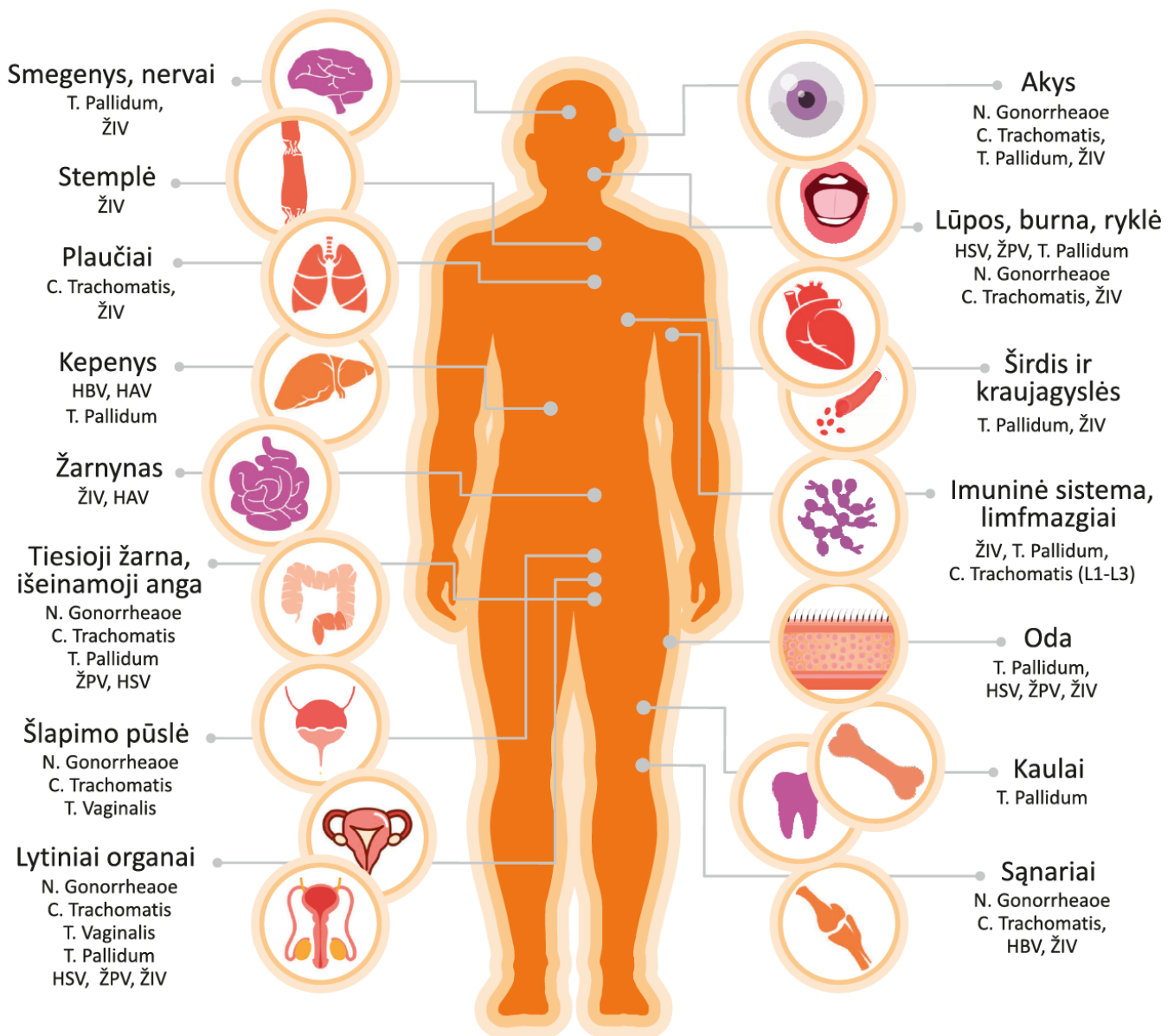
LPI plitimo veiksniai:

- Nesaugaus seksualinio elgesio „mados“: per anksti pradėtas lytinis gyvenimas, dažna partnerių kaita.
- Jauni žmonės dažnai lytinių santykių metu nenaudoja apsaugos priemonių (prezervatyvų).
- Didesnė dalis moterų ir merginų yra susirūpinusios, kad nepastotų, todėl vartoja kontraceptinius medikamentus, mažai kreipdamos dėmesio saugiam lytiniam gyvenimui.
- Psichoaktyvių medžiagų vartojimas.
- Ligų sukėlėjų atsparumo vaistams padidėjimas, savigyda, nepakankamas infekcinių židinių išaiškinimas.
- Sumažėjęs dėmesys pirminei profilaktikai, budrumo stoka.

Kaip apsisaugoti ir neužsikrėsti?

- **Vengti atsitiktinių lytinių santykių.** Užsikrėtimo riziką sumažina vienas, ištikimas ir LPI neužsikrėtęs lytinis partneris (monogaminiai lytiniai santykiai).
- Visada ir taisyklingai **naudoti apsaugos priemones** (prezervatyvus). Reikia nepamiršti, kad prezervatyvai nesuteikia 100 proc. apsaugos nuo LPI, tačiau nuolatinis ir taisyklingas šių barjerinių priemonių naudojimas ženkliai sumažina užsikrėtimo riziką.
- Neįprastos išskyros iš lyties takų, pūslelės ar opos, bėrimai, niežulys – tai signalas susilaikyti nuo lytinių santykių ir **nedelsiant apsilankyti pas gydytoją**. Asmuo, vieną kartą persirgęs sifiliu, gonorėja, chlamidioze ir kt. LPI, gali užsikrėsti vėl.
- **Pasakyti savo partneriui**, jei įtariate ar žinote, kad esate užsikrėtę. Tai padaryti ne visada lengva. Bet visiškai tikėtina, kad partneris pirmasis užkrėtė jus, ir gali būti, kad jis užkrečia jus pakartotinai, pats to nežinodamas.

AR ŽINAI, KOKIUS ORGANUS PAŽEIDŽIA LYTIŠKAI PLINTANČIOS INFEKCIJOS?

SUKĖLĖJAS	INFEKCIJA
Treponema Pallidum	Sifilis
Neisseria gonorrhoeae	Gonokokinė infekcija (sin. gonorėja)
Chlamydia trachomatis	Urogenitalinė chlamidinė infekcija (sin. chlamidiozė)
Trichomonas vaginalis	Trichomonozė
Žmogaus imunodeficitu virusas (ŽIV)	ŽIV infekcija
Herpes simplex virusas (HSV)	Herpes virusinė infekcija
Žmogaus papilomos virusas (ŽPV)	ŽPV infekcija
Hepatito B virusas (HBV)	Hepatitas B
Hepatito A virusas (HAV)	Hepatitas A

Pagal ulac.lt informaciją parengė visuomenės sveikatos specialistė, vykdanči sveikatos priežiūrą mokykloje, Skaistė Drupė. +37067684266; skaiste.drupe@sveikatos-biuras.lt